

2. Декрет Митрополита Андрея «Про виховання» та правила до Декрету «Про виховання молоді», Львів. 1942
3. Королевський К. Митрополит Андрей Шептицький (1865-1944) / пер. з фр. Я. Кравець. Вид. 2-ге, виправл. Львів: Свічадо, 2020.
4. Манькут Олена Данута. Софія з Фредрів Шептицька / переклад з польської О. Мандрики. Львів: Свічадо, 2016.
5. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті//Освіта: Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик.-2001.-№ 54-55
6. Шептицький А. Християнська родина// Митрополит Андрей Шептицький: життя і діяльність. Документи і матеріали 1899-1944 / Церква і суспільне питання. Т. 2, кн.1. Львів. 1998

Мар'яна ДРОБОТЕНКО

*Доктор філософських наук, доцент,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди,
Харків, Україна*

ТЕОЛОГІЯ ДИТИНСТВА У ПОСТСЕКУЛЯРНИХ КОНТЕКСТАХ СУЧАСНОСТІ: АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Ствердження демократії та її цінностей, що відбувається у сучасному світі, легітимує плюралізм світоглядних настанов та ідеологічних пропозицій, духовних практик і стилів життя. Сучасні розвинуті суспільства переживають кризу світоглядної орієнтації через поширення дезорієнтирів життєтворчості. Усе це є викликами для сучасної системи освіти, яка повинна дати відповіді, як здійснювати селекцію світоглядних опцій, як треба виховувати дітей і молодь. Сучасна теорія і практика виховання вимагає пошуків не тільки нових форм і технологій, а й нових ресурсів для модернізації їхнього змісту та розв'язання нових завдань. У постсекулярну добу розвитку людської цивілізації таким ресурсом виступають релігійні смисли та універсальні цінності, інтерпретаційні схеми і функціональний потенціал яких переосмислюються у сучасних соціокультурних контекстах. рамкові умови адаптації релігійних смислів до секулярної освіти й виховання, які полягають у визнанні культурної і суспільної цінності цих смислів, толерантності, неприпустимості репресивних комунікацій в освітньому просторі.

Практика застосування релігійних смислів у сучасному вихованні не є ретроінновацією, бо постсекулярна інтерпретація цих смислів відрізняється від канонізованих інтерпретаційних схем посиленням акцентуванням їхньої гуманістичної складової. Основними функції релігійних смислів у системі сучасного постсекулярного виховання є орієнтаційна, людинотворча,

суспільно-об'єднуюча та спонукальна. Разом з тим, можливість становлення «постсекулярної освіти», яка відповідала б реаліям постсекулярного суспільства і не обмежувалась виключно релігієзнавчими дисциплінами, а й формувала релігійно-світоглядні та релігійно-практичні компетентності, уможлиблює перспективи оновлення і дидактичної адаптації теологічних дисциплін.

Перед сучасними практиками релігійного виховання нагальними постають питання дослідження методології вивчення богослов'я з дітьми, що посилює активність, співпрацю та участь самих дітей як суб'єктів і спів-дослідників теології. Водночас, таким чином сформульоване запитання є пошуком методології богослов'я, яка утверджуватиме людську гідність дітей, і тим самим відновити та надати їм повноважень як носіїв образу Бога, які можуть внести власне розуміння рівноправні суб'єкти у богослов'ї. Формування практики теології з дітьми з необхідністю актуалізує зміну парадигми дитини і дитинства, притаманних класичній систематичній теології, яка розглядає дітей як духовно незрілих (духовно зрілими можуть бути лише дорослі), не здатних до духовних прозрінь, формулювання і логічного спілкування на рівні дорослих теологів.

За Бунге (1, с. 569–570), поєднання теології та дитинства/дитини можливе у декількох методологічних напрямках:

- дитячі теології (child theologies);
- теології дитинства (theologies of childhood);
- теології для дітей (theologies for children);
- дитяче богослов'я (children's theology).

Оскільки теологія дитинства виступає релігійним обґрунтуванням самоцінності дитячого буття, її дидактичні додатково посилюють екзистенціальні та феноменологічні смисли дитинства, цінностей та інтересів дітей. Тут світ дітей виступає символом дорослих, а світ дорослих – дитини.

Способи залучення дітей до теології та теологізування разом з дітьми можуть бути різноманітними, але підпорядковуються принципам етики відподальності, між поколінної відповідальності, суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Теоретичні рефлексії щодо природи дитинства у новітніх проектах теології дитинства відкривають перспективи для подальшого осмислення практик релігійного виховання та аналізу функціонального та антропологічного потенціалу релігійних смислів у постсекулярних соціокультурних контекстах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bunge, M.J., 2006, 'The child, religion and the academy. Developing robust theological and religious understandings of children and childhood', *Journal of Religion* 86(4), 549–579. <https://doi.org/10.1086/505894>